

TILSTANDEN I OSLOFJORDEN

Vi ber om et møte med landbruksministeren og Klima- og miljøministeren om forbedring av miljøtilstanden i Oslofjorden

Oslofjorden er omkranset av Norges mest urbane og folketette kystlinje, og fjorden representerer svært populære natur- og friluftsområder. Veksten i natur- og kulturbaserte næringer gjør at Oslofjorden med dens mange kvaliteter får enda større betydning i årene som kommer. Denne utviklingen gjenspeiles ved at Oslofjorden har fått landets to første marine nasjonalparker. Dette har slått godt an i befolkningen og er en god indikasjon på en ny tid. Oslofjorden vil i større grad enn tidligere være med å promotere Norge som reiselivsdestinasjon. Med en slik utvikling vil det være viktig å hegne om de verdiene som området representerer. Oslofjorden må være frisk.

Siden 90-tallet har fiskeressursene i Oslofjorden gått dramatisk tilbake og flere fiskeslag er i dag truet, bl.a. kysttorsken. Det er flere årsaker til dette, men et åpenbart problem, som vi har mulighet til å kunne gjøre noe med, har vært en vedvarende negativ miljøpåvirkning gjennom mange tiår. Dette gjelder særlig tilførsel av næringsalter og jordpartikler fra landbruk og kommunal kloakk. Algevekst og jordpartikler gir svekket lystilgang i vannmassene og tilslamming av sjøbunnen. Dette har over tid ført til en sterk reduksjon av viktige leveområder for fisken, for eksempel tareskog og ålegressområder. På 60-tallet kunne tareskog registreres ned mot 30 meters dyp. Denne voksegrensen er i dag redusert til ca. 12-14 meter. Dette betyr at fjordens produksjonsevne er kraftig svekket, og vi ser ingen tegn til bedring.

Som følge av den dramatiske situasjonen har Fiskeridirektoratet foreslått omfattende bestemmelser for å verne torsken i Oslofjorden bl.a. totalt fiskeforbud i kysttorskens gyteområder i gyteperioden og forbud mot fangst av torsk både i yrkesfiske og fritidsfiske. Men dette løser ikke de bakenforliggende miljøproblemene.

Miljøutfordringene i kystvannet ligger allerede til grunn for arbeidet med oppfølgingen av miljømålene som er nedfelt i de regionale vannforvaltningsplanene og vannforskriftens hovedfokus har til nå vært kjemisk tilstand i kystvannet, men etter at naturmangfoldloven ble tatt inn som hjemmelslov for vannforskriften 1.1.2019, vil også de økologiske forhold i kystvannet få større oppmerksomhet. Landbruket og kommunene er sentrale aktører i arbeidet med å gjennomføre mange av tiltakene som vil være nødvendig til for å nå miljømålene. Et annet sentralt tema er klimautviklingen, som tilsier mer «svarte vintre», mer nedbør og mer kraftige nedbørsepisoder med flom. For vannforvaltningsarbeidet kan dette beskrives som «to skritt fram og ett tilbake». Effektene av klimaendringene kamouflerer i mange tilfeller de gode effektene av mange iverksatte tiltak, og innebærer derfor at det må

gjennomføres flere og større tiltak enn det man opprinnelig hadde tenkt for å nå de vedtatte miljømålene.

I den senere tid er det etablert store forskningsbaserte prosjekter i Ytre Oslofjord, «Frisk Oslofjord» og «Krafttak for kysttorsken». Formålet med disse er å styrke kunnskapsgrunnlaget for framtidig forvaltning av fjorden. Situasjonen som er oppsummert her, bekreftes entydig i toneangivende norske forskningsmiljøer, eks. NIVA og Havforskningsinstituttet.

Situasjonen i Oslofjorden er nå så alvorlig at vi må få til et felles løft for å bedre tilstanden. Vi har studert «Mjøsaksjonen» som ble gjennomført for en del år tilbake. Der greide man å få et felles fokus på dette vannområdet og en imponerende innsats ble satt inn fra alle parter. Alle ville være med og redde Mjøsa. Gjennom Mjøsaksjonen oppnådde man resultater, miljøsituasjonen i Mjøsa har blitt vesentlig bedre.

Arbeidet med helhetlig plan for Oslofjorden er nå under oppstart. Som en del av dette ønsker vi at det settes i gang en Oslofjordaksjon, med særlig fokus på jorderosjon og næringsalter. Særlig viktige aktører i en slik aksjon vil være landbruket og kommunene.

Østfold og Vestfold ligger nedstrøms i forhold til store avrenningsområder på Østlandet. Det er urimelig at disse store miljøkostnadene skal «veltes over» på våre befolkninger. Forringelse av miljøtilstanden i Oslofjorden representerer store begrensninger i framtidige utviklingsmuligheter. Løsningen på disse utfordringene må ligge i et sterkere samarbeid og gjensidig forpliktelse mellom de oppstrøms beliggende vassdragsregionene og fjordregionene.

Disse spørsmålene er for store til å bli diskutert kun på regionalt og lokalt nivå. Vårt mål er å komme videre i styrkingen av dette arbeidet, og at nasjonale myndigheter legger føringer for dette. Vi ber derfor i første omgang om et møte med landbruksministeren og klima- og miljøministeren.

På vegne av

styringsgruppen for Frisk Oslofjord og Krafttak for kysttorsken

Roar Færder
Ordfører Færder
Ordfører
FÆRDER
KOMMUNE

Kopi:

Miljødirektoratet